

Ruokaviraston ohje

Asianro 2104/04.01.00.01/2020

Merkitsemisen ja rekisteröinnin valvonta **LAMPAAT JA VUOHET**

Sisällysluettelo

1 Yleistä	3
2 Valvontavelvoite ja valvottavien tilojen valinta	4
3 Valvontapöytäkirjat	4
3.1 Pöytäkirjan tallentaminen	4
3.2 Pöytäkirjojen arkistointi	5
4 Valvonta	5
4.1 Rekisteröitymisen tarkastaminen	5
4.2 Paikan päällä suoritettavat valvontatoimenpiteet	6
4.2.1 Otoksena tehtävä valvonta	6
4.2.2 Ilmoituksen lammas- ja vuohirekisteriin	7
4.2.2 Kirjaukset pöytäkirjan eläinluetteloon	8
4.2.4 Lampaiden ja vuohien rekisteröinnin ja luetteloinnin tarkastus	9
4.2.5 Rodun, sukupuolen ja ikäluokan tarkastus	11
4.2.6 Merkitseminen	11
4.2.7 Läsnaolo pitopaikassa/ tilalla	12
4.3 Valvonnan tulos	12
4.3.1 Lammas- ja vuohirekisteri	12
4.3.2 Eläinluettelo	13
4.3.3 Merkitseminen	13
4.3.4 Läsnaolo pitopaikassa/ tilalla	14
4.4 Status	14
4.5 Otoksessa	15
4.6 Hallintopäätös eläimen/ eläinten väliaikaisesta siirtokiellosta	15
4.7 Selvityspyyntö	16
5 Valvonnan estäminen	17
6 Läänineläinlääkäriin toimenpiteet	17
6.1 Tulos	18
6.2 Läänineläinlääkärijohtopäätökset ID-valvonnasta	18
6.3 Läänineläinlääkäriin jatkotoimenpiteet	18
6.3.1 Jälkitarkastus	19
7 Täydentävien ehtojen johtopäätökset	19
7.1 Valvontatiedot, täydentävät ehdot	20
7.2 Säädösten noudattaminen -arvio	20
7.3 Täydentävien ehtojen laiminlyönti	24
7.3.1 Kuuleminen	24
7.3.2 Täydentävien ehtojen seuraamusten tallentaminen sovellukseen	25
7.3.3 Varhaisvaroitusjärjestelmän mukainen vähäinen laiminlyönti	25
7.3.4 Toistuvuus	26
7.4 Johtopäätöspöytäkirjan kopion toimittaminen AVI:sta ELY-keskuksen koordinaattorille	29

LIITTEET

Liite 1 Substanssivalvonnan kulku, kun tilalla todetaan eläinten merkinnässä ja/ tai rekisteröinnissä vakavia puutteita

1 Yleistä

Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee tarkoin noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin. Tässä ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Ruokaviraston näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa.

Ruokavirasto antaa näissä ohjeissa menettelyohjeet lampaiden ja vuohien merkitsemisen ja rekisteröinnin yksilövalvontaan liittyen. Valvonta perustuu Komission asetukseen (EY) N:o 1505/2006 Neuvoston asetuksen (EY) N:o

21/2004 täytäntöönpanosta siltä osin kuin on kyse lammas- ja vuohieläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin yhteydessä suoritettavista vähimmäistarkastuksista.

Kansallisesti valvonnan järjestämisestä on säädetty eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa (238/2010). Lampaiden ja vuohien merkitsemisestä ja rekisteröinnistä on säädetty MMM:n asetuksella lammas- ja vuohieläinten merkitsemisestä ja rekisteröinnistä (469/2005 muutoksineen). Täydentäviin ehtoihin liittyvää ohjeistusta on myös Ruokaviraston ohjeessa ”Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2020”, jota voidaan soveltuvin osin käyttää myös eläinten merkitsemisen ja rekisteröinnin valvonnassa.

Täydentävien ehtojen valvonnasta on säädetty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1306/2013, komission delegoidulla asetuksella (EU) N:o 640/2014, komission täytäntöönpanoasetuksella 809/2014, sekä kansallisesti lailla maatalouden tukien toimeenpanosta (192/2013) ja valtioneuvoston asetuksella täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä niiden ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta (7/2015 muutoksineen).

Tässä ohjeessa annetut ohjeet koskevat kaikkia eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain (238/2010) 24 §:n ja MMM:n asetuksen (469/2005 muutoksineen) 16 §:n mukaisia valvontaviranomaisia sekä eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvontaan liittyvien hallintotehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annetun tasavallan presidentin asetuksen 2 §:n mukaisesti Ahvenanmaan valtionvirastoa (TPA 1540/2011), jotka tarkastavat lammas- ja vuohieläinten merkitsemistä ja rekisteröintiä ja/tai päättävät tarkastuksista aiheutuvista jatkotoimenpiteistä sekä täydentävien ehtojen valvonnan osalta maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) luvun 2 mukaisia valvonta-viranomaisia.

2 Valvontavelvoite ja valvottavien tilojen valinta

Vuosittain valvotaan vähintään 3 % kaikista lammas- ja vuohieläinten pitäjistä niin, että tarkastuksen piiriin kuuluu vähintään 5 % jäsenvaltion eläinkannasta. Paikan päällä suoritettaviin valvontoihin tilat valitaan keskitetysti pääsääntöisesti riskianalyysiin perustuen Ruokaviraston otannoissa. ELY- keskuksella sekä Ahvenanmaan valtionvirastolla on lisäksi mahdollisuus ottaa lammas- ja vuohitiloja valvontaan myös omien havaintojensa perusteella, sekä muilta valvontaviranomaisilta mahdollisesti saamiensa tietojen perusteella.

ELY- keskusten tulee seurata alueellaan valvontojen etenemistä ja sujumista. Lampaiden ja vuohien merkinnän ja rekisteröinnin tiloilla paikan päällä tehtävät perustarkastukset tulee saattaa loppuun kalenterivuoden loppuun mennessä.

Valvonnan laajentaminen

Kun jonkin muun valvonnan yhteydessä havaitaan eläinten merkinnän ja rekisteröinnin lainsäädännön noudattamatta jättämisä, tulee valvonta laajentaa eläinten merkinnän ja rekisteröinnin valvonaksi silloin, kun havaittu puute on status 3:sen (vakava puute) tasoinen, tai jos status 2:sen (lievä puute) tasoisia puutteita havaitaan vähintään 20 % eläimistä. Edellä mainitut tapaukset viedään ID-sovelluksen eläinlajikohtaiselle laajennusajolle vuodelle 2020.

Jos puolestaan paikan päällä tehtävissä valvonnoissa havaitaan puutteita lampaiden ja/tai vuohien merkitsemisessä ja rekisteröinnissä sellaisilta osin, että sillä on vaikutusta eläinten pitäjälle maksettaviin EU:n rahoittamiin tai kansallisesti maksettaviin eläinpalkkioihin / tukiin, on ELY- keskuksen laajennettava valvonta kyseisen tuen / palkkion valvonaksi. Kts. Ruokaviraston eläintukien valvontaohjeen kohta 3.3.

3 Valvontapöytäkirjat

Jokaisesta tarkastuksesta on tehtävä valvontapöytäkirja (täydentävien ehtojen osalta havaintopöytäkirja), jossa ilmoitetaan yksityiskohtaisesti tarkastusten tulokset, mahdolliset havaitut puutteet, sekä tarkastuksen syy ja läsnä olleet henkilöt. Eläinten pitäjälle tai hänen edustajalleen on lisäksi annettava tilaisuus allekirjoittaa kertomus ja esittää tarvittaessa sen sisällöstä huomautuksensa. Valvontapöytäkirjasta on jätettävä tai toimitettava aina kopio myös eläintenpitäjälle. Tarkastuskertomus on laadittava kuukauden kuluessa paikalla tehdystä tarkastuksesta.

Sellaisissa tapauksissa, joissa tarkastusta on täydennettävä paikan päällä tehdyn käynnin jälkeen, on tarkastuksen jatkuminen merkittävä pöytäkirjaan. Kaikkiin alkuperäisen valvontapöytäkirjan korjauksiin on korjaajan merkittävä nimikirjaimensa sekä korjauspäivämäärä.

3.1 Pöytäkirjojen tallentaminen

ELY- keskuksen on tallennettava valvonnan tulokset (valvontapöytäkirjat) ID-valvontasovellukseen. Mahdollisista liitteistä, joille ei ole sähköistä tallennusmahdollisuutta, on toimitettava kopio läänineläinlääkärille viivytyksettä. Erityisen pikaisesti on toimitettava liitekopiot sellaisista pöytäkirjoista, joissa yhdellä tai useammalla eläimellä on statuksena 3, ja joihin tällöin mahdollisesti liittyy hallintopäätös eläimen/ eläinten väliaikaisesta siirtokiellosta ja selvityspyyntö (kts. kohdat 4.5 ja 4.6).

Läänineläinlääkärin on tallennettava valvontasovellukseen päätelmänsä valvonnasta ja ELY-keskuksen on ryhdyttävä läänineläinlääkärin mahdollisesti määräämiin jälkitarkastustoimenpiteisiin ja saatettava ne loppuun viimeistään seuraavan vuoden maaliskuun 15. päivään mennessä.

Kaikki ID- valvontasovellukseen tehtävät tallennukset on saatettava loppuun seuraavan kalenterivuoden maaliskuun loppuun mennessä.

3.2 Pöytäkirjojen arkistointi

ELY- keskuksen ja läänineläinlääkärin on arkistoitava kaikki alkuperäiset valvontapöytäkirjat liitteineen.

4 Valvonta

Paikan päällä tehtävästä tarkastuksesta ei pääsääntöisesti tule ilmoittaa eläintenpitäjälle etukäteen. Valvonnan käytännön toteuttamisen kannalta on tietyissä tapauksissa kuitenkin perusteltua ilmoittaa valvonnasta ennakkoon. Ennakoilmoituksen saa tällöin tehdä enimmillään 48 tuntia ennen varsinaista tilakäyntiä.

Ennen tilalle lähtöä ID- sovelluksesta tulostetaan esitäytetty pöytäkirja. Sovellus numeroi pöytäkirjan automaattisesti. Jatkossa sovelluksesta saadaan ao. pöytäkirja käsittelyyn tätä numeroa käyttäen. Jos jatkossa ei käytetä pöytäkirjan numeroa, sovellus luo uuden pöytäkirjan entisen sijalle, jolloin esitäytön tiedotkin haetaan uudelleen ja aiemmat tiedot menetetään.

4.1 Rekisteröitymisen tarkastaminen

Tuottajan on rekisteröidyttävä eläintenpitäjärekisteriin ennen lampaiden ja/ tai vuohien pitämisen aloittamista. Eläintenpitäjä rekisteröi eläintenpitopaikkansa sähköisen asiointisovelluksen kautta tai lomakkeilla kuntansa maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Jos samassa pitopaikassa on useamman eläintenpitäjän eläimiä, pitopaikka perustetaan sille, joka pitopaikan omistaa tai hallinnoi sitä.

Lomakkeet 'Ilmoitus eläintenpitotoiminnasta', ja 'Ilmoitus eläinten pitopaikasta' ovat tulostettavissa www.ruokavirasto.fi > > viljelijät > eläintenpito > eläinten merkintä ja rekisteröinti > eläintenpitäjärekisterin lomakkeet. Asiointisovellus löytyy osoitteesta epr.ruokavirasto.fi

Tuottajan rekisteröityminen eläintenpitäjäksi tarkistetaan eläintenpitäjärekisteristä, mikäli tieto ei ole tulostunut esitäyttönä sovelluksesta tulostetulle pöytäkirjalle. Mikäli eläintenpitäjärekisteröinnissä havaitaan puutteita, on tiedon oikeellisuuden varmistamiseksi tarkistettava tiedot myös vanhasta eläintenpitäjärekisteristä.

4.2 Paikan päällä suoritettavat valvontatoimenpiteet

Merkitsemisen ja rekisteröinnin valvonnassa tarkastetaan kaikki eläintenpitäjän omistuksessa tai hallinnassa olevat lammas – ja vuohieläimet pitopaikassaan fyysisesti merkitsemisen, sukupuolen, rodun, iän ja käyttötarkoituksen suhteen, sekä tunnistetaan eläimet lammas- ja vuhirekisterin ja pitopaikkakohtaisen eläinluettelon tiedoista. Pitopaikassa olevien eläinten lukumäärä lasketaan ja määrää verrataan rekisteriin ilmoitettujen eläinten lukumäärään, sekä pitopaikkakohtaiseen eläinluetteloon merkittyjen eläinten lukumäärään.

4.2.1 Otoksena tehtävä valvonta

Lampaiden ja vuohien paikan päällä tehtävä yksilövalvonta voidaan toteuttaa myös edustavana otoksena pitopaikan eläinmäärästä. Kokonaiseläinmäärä lasketaan paikan päällä, ja tämän perusteella valitaan edustava otos eläimiä valvottavaksi oheisen taulukon mukaisesti (taulukko1). Kokonaiseläinmäärä merkitään pöytäkirjalle 'Lisätietoja valvonnan havainnoista' –kohtaan.

Eläimiä		Valvottava		Eläimiä		Valvottava	
1-	Kaik		59-62		38		
21	20		63-67		39		
22	21		68-72		40		
23-	22		73-77		41		
25	23		78-83		42		
26-	24		84-91		43		
28	25		92-99		44		
29-	26		100-		45		
31-	27		108-		46		
33-	28		118-		47		
35-	29		131-		48		
37-	30		145-		49		
39-	31		163-		50		
41-	32		186-		51		
44-	33		212-		52		
47-	34		248-		53		
49-	35		299-		54		
52-	36		400-		55		
56-	37		500-		56		

Taulukko 1. Otoksena tehtävän valvonnan vähimmäisvalvontamäärät.

Jos otoksena valvontaan valituista eläimistä yhdellekin tulee valvonnan statukseksi 3, tai jos lieviä puutteita (status 2) havaitaan vähintään 20 %:lla eläimistä, tulee valvonta tällöin laajentaa koskemaan kaikkia pitopaikan lammas- ja vuohieläimiä. Muussa tapauksessa (statukset 1 tai 2) sovellukseen tallennetaan vain otoksena valittujen eläinten valvontatiedot. Sovellukseen ei erikseen merkitä pitopaikan kokonaiseläinmäärää.

ID- valvontasovellukseen rastitetaan otoksena valvotut eläimet, ja annetaan eläinten statukset tällöin vain näiden eläinten osalta. Sovelluksesta löytyy painike 'Valvo kaikki', jolloin yhdellä painalluksella saadaan kaikki eläimet valvottujen piiriin. Edelleen tällöin on mahdollisuus yksitellen myös poistaa rasti mahdollisesti ei valvottujen eläinten osalta.

4.2.2 Ilmoitukset lammas- ja vuohirekisteriin

Ilmoitukset lammas- ja vuohirekisteriin; ilmoitusviiveet

Yksilötarkastelun lisäksi pöytäkirjalle tulostuu tieto siitä, mikä on ollut tilan rekisteri-ilmoitusaikojen kokonaistilanne keskimäärin kalenterivuoden alusta. Säädösten mukaisesti aikaa on 7 vuorokautta lukuun ottamatta syntymäilmoitusta (eläinrekisterissä poikimailmoitus), jonka ilmoitusaika on 6 kuukautta (laskennallisesti 182,5 päivää). Koska kyseessä on keskiarvotieto, sen antama käsitys tilanteesta on vain suuntaa antava. Yksittäinen, hyvin poikkeuksellinen ilmoitusaika voi pienessä joukossa olla suhteettoman suuri. Erityyppisistä ilmoituksista erikseen annetut ilmoituskeskiarvot ovat apuna tilanteen selvittelyssä.

Tavoitteena on kiinnittää eläintenpitäjien huomio ilmoitusaikojen noudattamiseen, koska sillä on rekistereiden ajantasaisuuden ja sitä kautta eläinten jäljitettävyyden kannalta suuri merkitys.

Ilmoitusviiveistä tulostuu valvontapöytäkirjalle esitetytynä tieto 'Rekisteriin tehtävien

tapahtumailmoitusten viiveet ajalla 01.01.2020 –xx.xx.2020'; 'Kunnossa, ilmoitusviiveitä ei havaittu' mikäli tilalla ei ole yhtään sallitun enimmäisilmoitusajan ylittävää ilmoitusta tarkasteluajanjaksolla. Tapauksissa, joissa ilmoitusviiveitä on havaittu vähintään yhdessä ilmoituksessa, tulostuu pöytäkirjalle esitetyt tieto

'Tarkasteluajanjaksolla on havaittu ilmoitusviiveitä'. Esitetyt tieto tuodaan pöytäkirjan etusivulle sekä sivulle 2, jonne tulee lisäksi näkyviin prosenttilukuna mahdollisten myöhässä tehtyjen ilmoitusten määrä. Erittely myöhässä tehdyistä rekisteri-ilmoituksista on pöytäkirjan viimeisellä sivulla. Sivulla 2 otetaan kantaa tilakäynnin havaintojen osalta mahdolliseen inhimillisen erehdyksen soveltamismahdollisuuteen arvioitaessa ilmoitusviiveitä osana täydentävien ehtojen seuraamusarviointia. ID- valvontasovelluksen 'rekisteröityminen' –välilehden alla on välilehtenä 'ilmoitusviiveet'. Välilehdeltä löytyy tilan rekisteriin kalenterivuoden alusta tehtyjen tapahtumailmoitusten (mahdolliset) viiveet tapahtumalajeittain. Kyseisessä taulukossa näkyy kaikkien myöhässä tehtyjen ilmoitusten viivepäivät ilmoituskohtaisesti. Samalle eläimelle voi siis tulla viiveitä useaan eri tapahtumalajiin (esim. osto, siirto).

Täydentävien ehtojen arvioinnissa ilmoitusviiveiden tilanteen voidaan todeta olevan kunnossa myös niissä tapauksissa, joissa viiveitä on havaittavissa mutta viiveiden laajuus, vakavuus ja kesto arvioidaan vähäisiksi ja viiveiden voidaan todeta aiheutuneen inhimillisistä erehdyksistä. Rekisteri-ilmoitukset on pitänyt tehdä ennen valvonnasta ilmoittamista eli valvonnasta ilmoittamisen jälkeen mahdollisesti myöhässä tehtyihin ilmoituksiin inhimillistä erehdyksistä ei voida soveltaa. Viiveiden vakavuus – laajuus – kesto -arvioinnin suorittaa valvonnan johtopäätöksen tekijänä läänineläinlääkäri. Arvioinnin tarkemmat ohjeet löytyvät kohdasta 7.2 'Säädösten noudattaminen –arvio'.

Mikäli tilalla on valvontahetkellä havaittavissa vakavia puutteita eläintenpidossa (eläinsuojelu) tai tilanpidossa (ympäristönsuojelu), inhimillisen erehdyksen huomioon ottaminen ei ole mahdollista. Tilalla tehtävään tilanteen kokonaisarviointiin otetaan kantaa vastaamalla pöytäkirjan sivulla 2 kohdassa 'Ilmoittaminen' valvontakysymykseen; 'Täydentävät ehdot: Onko tilakäynnin havaintojen perusteella ilmoitusviiveiden arvioinnissa mahdollista soveltaa inhimillistä erehdyksistä?' Vastausvaihtoehdot ovat: 'kyllä, tilakäynnillä ei havaittu vakavia puutteita eläintenpidossa tai tilanpidossa' ja 'ei, tilakäynnillä havaittiin vakavia puutteita eläintenpidossa ja/ tai tilanpidossa'. Vastaava tieto tallennetaan ID-sovellukseen; 'rekisteröityminen' –välilehti → 'kaikkien ilmoitusten keskiarvot'. Kysymykseen pitää antaa vastaus siinäkin tapauksessa, että pöytäkirjalle on tulostunut vain yksi viive. Näin ollen läänineläinlääkäri saa tiedon inhimillisen erehdyksen soveltamisen mahdollisuudesta ilmoitusviiveiden täydentävien ehtojen arviointiin.

Tilakäynnillä kirjataan pöytäkirjalle tiedot viiveiden taustalla olleista mahdollisista inhimillisistä syistä (pöytäkirjan/ ID-sovelluksen kohta 'Lisätietoja ilmoittamisesta' tai 'Lisätietoja valvonnan havainnoista') mikäli eläintenpitäjä tai hänen edustajansa tuo valvonnassa tällaisia seikkoja esiin. Tässä tarkoitettuja inhimillisiä syitä voivat olla esimerkiksi kriittiset sesonkiluontoiset kasvinviljely- ja kotieläintalouden työt (muun muassa kylvöaika, sadonkorjuuajat, poikimakausi), eläinten hoidosta tai rekisteri-ilmoitusten teosta vastaavan henkilön lyhytaikainen työkyvyttömyys tai perheenjäsenen sairastuminen, yllättävät tekniset häiriöt ja viat tai tilalla tapahtunut onnettomuus; esim. tulipalo, vesivahinko tai muu vastaava. Ilmoitusviiveisiin vaikuttaneiden inhimillisten syiden kirjaaminen pöytäkirjalle on seuraamusarvioinnissa inhimillisen erehdyksen soveltamisen edellytys.

Lopullisen päätöksen inhimillisen erehdyksen soveltamisen mahdollisuudesta tekee läänineläinlääkäri eli hän tarkastaa täyttyvätkö inhimillisen erehdyksen soveltamiselle määritellyt kriteerit (myöhässä olevien ilmoitusten enimmäiskappalemäärä, viivästyneiden ilmoitusten osuus kaikista tarkastelujaksolla tehdyistä ilmoituksista ja yksittäisten viiveiden pituudet) sekä tarkastaa, että viiveiden taustalla olleet, havaintopöytäkirjalle kirjatut syyt voidaan tulkita tässä yhteydessä määritellyksi inhimilliseksi erehdykseksi.

Tarkemmin ilmoitusviiveiden vaikutuksesta täydentävien ehtojen seuraamusten arviointiin

ohjeen kohdassa 7.2 Säädösten noudattaminen –arvio.

4.2.3 Kirjaukset pöytäkirjan eläinluetteloon

Kutakin eläintä varten on valvontapöytäkirjassa neljä varsinaista tarkastuskohtaa: ”Lammas- ja vuohirekisteri”, ”Eläinluettelo”, ”Eläimen läsnäolo” ja ”Merkitseminen”.

Todettu tilanne –kohta liittyy lammas- ja vuohirekisteri -riviin. Lammas- ja vuohirekisteri -riville on tulostettu pitopaikkakohtaisesti lammas- ja vuohieläinten tiedot sellaisena kuin ne ovat rekisterissä.

Todettu tilanne –kohtaan kirjataan rekisterin kanssa mahdollisesti ristiriidassa oleva vastaava tieto sellaisena kuin se tarkastushetkellä todetaan. Tarkentavia havaintoja puutteista ja virheistä kirjataan ”lisähuomioita” -kohtaan.

Eläin pitopaikassa, ei esitetyillä pöytäkirjalla

Pitopaikassa olevat eläimet, joita ei ole esitetyssä eläinluettelossa kirjataan pitopaikkakohtaisesti tyhjälle pitopaikkasivulle. Eläimistä merkitään lomakkeelle rekisterin pakolliset tiedot (EU-tunnus, sukupuoli, rotu, syntymäaika, emän EU- tunnus, käyttö, mahdollinen ostopäivä ja myyjän tunnus). Näiden eläinten fyysinen tarkastus ja eläinluettelon tarkastus tehdään kuten muidenkin eläinten tarkastukset ja rekisteriin ilmoitetut tiedot tarkistetaan joko tarkastuksen aikana tai toimipisteeseen palattua. Alle 6 kk ikäisten edelleen syntymäpitopaikassaan olevien karitsoiden osalta kyseisiä tietoja ei tarvitse eläinluettelosta löytyä.

ID-sovellukseen pitopaikassa olleet mutta esitetyiltä pöytäkirjalta puuttuvat eläimet lisätään ’uusi’ –painikkeen avulla. Avautuvassa ruudussa voi syöttää eläimen EU-tunnuksen tai rastittaa vaihtoehdon ’merkitön’, jolloin sovellus nimeää kyseisen eläimen ’MERKITÖN X’, jossa X on juokseva numero. ’MERKITÖN X’ nimen voi myös vaihtaa esim. kyseistä eläintä paremmin kuvaavaksi.

Eläin esitetyillä pöytäkirjalla, ei tilalla

Jos pöytäkirjan eläinluetteloon esitetyt eläin on poistettu tilalta ennen valvontakäyntiä, tarkistetaan, onko poisto ilmoitettu asianmukaisesti rekisteriin. Jos eläimen poistamista ei ole ilmoitettu, on poiston ajankohta selvitettävä. Jos eläin on poistettu jo kauan sitten, on poiston ajankohta selvitettävä niin tarkasti kuin se on mahdollista. Jos poiston päivämäärää ei ole mahdollista selvittää muuta kuin vuoden tarkkuudella, poistopäiväksi merkitään 31.12. arvioitua poistovuotta. Poiston ilmoittaminen rekisteriin tarkistetaan jälkikäteen.

Eläimiä esitetyillä pöytäkirjalla, eläintenpito lopetettu

Jos tilan lammas- ja vuohieläintenpito on lopetettu, ja kaikki eläimet fyysisesti poistettu eläintenpitäjän hallusta, mutta ilmoitukset rekisteriin on jätetty tekemättä, selvitetään rekisteristä poistamattomien eläinten poisto niin tarkasti kuin se on mahdollista, vähintään vuoden tarkkuudella, jolloin poistopäiväksi voidaan kirjata 31.12. arvioitua poistovuotta. Tarkoituksenmukaisinta on, että ELY- keskus ilmoittaa tällaisten eläinten poistotapahtumat eläinrekisteriin ja eläintenpidon lopettamisen eläintenpitäjärekisteriin.

4.2.4 Lampaiden ja vuohien rekisteröinnin ja luetteloinnin tarkastus

Lampaiden ja vuohien rekisteröinnin ja luetteloinnin tarkastamisella tarkoitetaan lammas- ja vuohirekisteriin ilmoitettujen ja eläinluetteloon kirjattujen tietojen yhteneväisyyden ja oikeellisuuden tarkastamista ja vertaamista todettuun tilanteeseen.

Lammas- ja vuohirekisteri

Tarkastusta varten on lammas- ja vuohirekisteri -rivillä esitetyt rekisterissä oleva eläimen EU-tunnus, pitopaikka, syntymäaika, syntymätila, sukupuoli, luokka (eläinlaji), rotu, käyttö, mahdollinen tulopäivä (ostopäivä) sekä edellinen omistaja, emän EU-tunnus, sekä mahdollisena lisätietona eläimen poistopäivä. Jos valvontapöytäkirjan eläinlistassa on poistopäivä lisätieto -kentässä, tarkoittaa tämä sitä, että eläimestä on teurastamon tekemä teurastusilmoitus, tai eläin on poistettu (kuollut tilalla/lopetettu tilalla) jonkun muun eläintenpitäjän toimesta eli eläimen merkitsemisessä ja rekisteröinnissä on väistämättä vakavia puutteita.

EU-tunnus FI000012345678	Tark 9	Syntymäaika Syntymätila	Suku- puoli	Laji Rotu	Käyttö	Tulopäivä Edellinen omistaja	Emä Isä	Tark	Lisätieto	OK	STATUS TULOS
Yleinen eläinrekisteri		01.01.2000 123456789	1	20 01	04	01.01.2001 987654321	FI000023456 FI000034567	7 8			STATUS TULOS ☐
Todettu tilanne						Eläinluettelo					STATUS TULOS ☐
Eläin ei ole valvontahetkellä		Pitopaikassa Tilalla		Pitopaikka							STATUS TULOS ☐
Merkitseminen		säästösten mukaista		Lieviä puutteita		Merkitsemätön					OTOKSESSA ☐
Lisähuomioita eläimen valvonnasta											

- Status = korkein OK –sarakkeen arvoista; 1 (kunnossa), 2 (lieviä puutteita) tai 3 (vakavia puutteita) tarkastaja täyttää
- Tulos = läänineläinlääkäriin johtopäätös; 1 (kunnossa) tai 3 (vakavia puutteita)

Kuvio 1.

Jos rekisteristä puuttuu tieto edellisestä omistajasta ja nykyinen omistaja on eri kuin syntymätila, merkitään lisätietoihin, milloin eläin on hankittu (hankintavuosi).

Lisäksi valvonnassa huomioitava, että varsinaisessa populaatiotiedonkeruussa (15.10.2007) ei kaikki edellä mainitut eläinکوhtaaiset tiedot olleet pakolliset.

Vasta sähköisen rekisterin käyttömahdollisuuden myötä on eläimiä rekisteriin eläintenpitäjän itse ilmoittaessa esim. emän tieto tullut eläimen osalta pakolliseksi.

Lisähuomioita eläimen valvonnasta –kohtaan on syytä kirjata tarkennuksia / selvennyksiä aina kun eläimen tiedoissa on puutteita tai epäselvyyksiä.

Eläinluettelo

Eläinluettelolla tarkoitetaan lammas- ja vuohirekisteristä tulostettavaa tai sähköisessä muodossa esitettävää pitopaikkakohtaista luetteloa pitopaikan eläimistä. Tähän luetteloon on kirjattava pitopaikan eläinten tapahtumat. Hyväksyttäväksi eläinluetteloksi voidaan katsoa myös mikä tahansa eläintenpitäjän itsensä ylläpitämä luettelo pitopaikan eläimistä. Luettelon tulee kuitenkin olla selkeä ja ymmärrettävissä oleva.

Eläinluettelo katsotaan kunnossa olevaksi, kun siihen merkityt tapahtumat ovat ajan tasalla valvontahetkellä. Eläintenpitäjän on pidettävä ajantasaista, pitopaikkakohtaista eläinluetteloa. Kaikki tapahtumat on kirjattava eläinluetteloon viimeistään kolmantena (3.) päivänä tapahtumapäivästä.

Mikäli käytössä on sähköinen ilmoitusväylä, esim. WebLammas tai muu kaupallinen sovellus, on tapahtumat ilmoitettava rekisteriin viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä tapahtumasta ja tällöin ei ole erillistä eläinluettelonpitovelvoitetta. Poikimisen tapahtumailmoituksen määräaika säilyy edelleen kuudessa (6) kuukaudessa. Sovelluksen kautta saatavat eläinluetteloa vastaavat tiedot tulee tarvittaessa voida esittää reaaliaikaisesti valvontaviranomaiselle.

Eläinluettelosta tarkastetaan eläimen EU-tunnus, rotu, sukupuoli, syntymäaika, käyttö, eläinlaji, mahdollinen ostopäivä ja/tai poistopäivä sekä edellinen ja/tai seuraava omistaja ja emän EU-tunnus. Edelleen huomattava, että vain rekisterin käyttöönoton, ts. 1.6.2008 (asetuksen 356/2008 voimaantulopäivämäärä) jälkeen syntyneillä on löydettävä edellä mainitut eläinkohtaiset tiedot.

Eläinluettelo kuitataan tarkastetuksi rastittamalla valvontapöytäkirjan ensimmäiseltä sivulta kohta ”Eläinluettelo on tarkastettu”.

Mikäli tilalla on käytössään sähköinen ilmoitusväylä tapahtumailmoitusten tekemiseen, niin silloin eläinluettelon tietoja ei merkitä tarkastetuksi. Havainto eläinluettelonpitovelvoitteesta tallennetaan ID-sovelluksessa ”Rekisteröityminen” välilehdellä.

4.2.5 Rodun, sukupuolen ja ikäluokan tarkastus

Eläin tarkastetaan ja samalla verrataan havaintoa esitetyyn tietoon. Jos tarkastuksessa havaitaan esitetytyn tiedon ja todetun tilanteen välillä ristiriitaa, kirjataan oikeaksi todettu tieto ”todettu tilanne” –riville asianomaiseen kohtaan ja täydennetään havaintoa tarvittaessa ”lisähuomioita” –kohdassa.

Rotu

Lammas- tai vuohieläimen rotu tarkastetaan. Jos esitetyt tieto rodusta puuttuu tai rotutiedon voidaan epäillä olevan virheellinen, on rotu pyrittävä selvittämään rekisteristä tai muista mahdollisista tietolähteistä, esim. tuotannonseurantaohjelmasta.

Sukupuoli

Lammas- tai vuohieläimen sukupuoli todetaan. Ristiriitatilanteessa on syytä tarkemmin selvittää kyseisen eläimen tilanne.

Ikäluokka

Lammas- tai vuohieläimen ikäluokka arvioidaan, ja sitä verrataan eläimen esitetytyn syntymäajan mukaiseen ikäluokkaan. Yleensä riittää, jos todetaan poikkeamatapauksessa, onko eläin ilmeisesti vanhempi tai nuorempi kuin rekisterin antaman syntymätiedon perusteella sen pitäisi olla.

Tarkempi iän määrittäminen, silloin kun se on tarpeen, voidaan useimmissa tapauksissa jättää eläinlääkäriin tehtäväksi.

4.2.6 Merkitseminen

Lammas- tai vuohieläin (vähintään 6kk ikäinen) on a) **merkitsemätön**, jos sillä ei ole korviin kiinnitettyä yhtään lukukelpoista korvamerkkiä tai b) **puutteellisesti merkitty**, jos vähintään 12 kk ikäinen eläin on merkitty vain yhdellä korvamerkillä. Poikkeuksena tästä eläimet, jotka tarkoitettu teuraaksi alle 12 kk ikäisinä, jolloin näiden eläinten osalta merkintä on kunnossa, kun eläimellä on vähintään toisessa korvassa korvamerkki. Merkitsemisen säännöt koskevat

myös syntymäpaikastaan alle 6kk ikäisenä siirrettyjä eläimiä.

Esitätettyyn pöytäkirjaan merkittyä eläimen EU-tunnusta verrataan eläimen korvassa olevaan. EU- tunnuksen tarkistenumeroa ei tarvitse erikseen tarkistaa, ellei ole erityistä syytä epäillä korvamerkin aitoutta.

Lampaiden ja vuohien voimassaolevat hyväksytyt korvamerkkimallit ja värit löytyvät [Ruokaviraston](#) sivuilta viljelijät > eläintenpito > eläinten merkintä ja rekisteröinti > lampaat ja vuohet > korvamerkit.

4.2.7 Läsnaolo pitopaikassa/ tilalla

Esitätetyn pöytäkirjan mukaan tarkistetaan eläinten sijainti pitopaikoittain. Jos eläintä ei löydy, sen poistaminen kyseisestä pitopaikasta tai koko tilalta todetaan. Siirto- tai poistoilmoituksen tekemiseen liittyvät havainnot ilmaistaan "eläin ei ole valvontahetkellä" - rivin OK- sarakkeessa.

Mikäli eläin todetaan tarkastuksessa jossakin muussa pitopaikassa kuin sen lammas- ja vuohirekisterin tietojen mukaan pitäisi olla, rastitetaan eläinyksilökohtaisessa tallennusvalikossa kohdassa 'pitopaikka' eläin ei ole valvontahetkellä pitopaikassa' ja valitaan oikea pitopaikka avautuvasta valikosta, jossa se on valittavissa, mikäli kyseinen pitopaikka on tilalle ja tarkastuksen kohteena olevalle eläinlajille rekisteröity. Mikäli kyseistä pitopaikkaa ei ole valikossa valmiina, sen saa lisättyä 'valvontapöytäkirja' -välilehdellä pitopaikka -ikkunan alla vasemmassa alareunassa olevalla 'uusi' -painikkeella.

4.3 Valvonnan tulos

Tarkastaja merkitsee pöytäkirjan OK- sarakkeeseen havaintonsa yksittäisistä tarkastuskohteista numeroin 1, 2 tai 3. Havainnot annetaan yleisen eläinrekisterin, eläinluettelon, merkitsemisen sekä eläimen läsnäolon pitopaikassa / tilalla suhteen.

4.3.1 Lammas- ja vuohirekisteri

1 = Eläin oli rekisteröity kyseiselle tilatunnuselle/asiakastunnuselle ja siihen pitopaikkaan, jossa eläin todettiin sekä rekisterissä oli eläimestä kaikki seuraavat, todellista tilannetta vastaavat tiedot:

- EU-tunnus (vanha EU-tunnus)
- Luokka (eläinlaji)
- Rotu
- Sukupuoli
- Käyttö
- Syntymäaika
- Emän EU-tunnus
- Syntymätilan tilatunnus/asiakastunnus
- Tulopäivä (ostopäivä), jos eläin on ostettu tai tuotu
- Edellisen omistajan tila-, asiakas- tai eläinvälittäjä-tunnus, jos eläin on ostettu
- Poistopäivä, jos eläin on poistettu tilalta (myyty, kuollut tai teurastettu tilalla tms.)
- Seuraavan omistajan tila-, asiakas- tai eläinvälittäjä-tunnus, jos eläin on myyty

2 = Lieviä puutteita. Jokin yllämainituista tiedoista puuttui tai oli virheellinen, esim. eläimen rotu ilmoitettu väärin rekisteriin. Ei merkittävää haittaa eläimen tunnistamiselle eikä eläimen

jäljitettävyyks ole vaarantunut.

3 = Vakavia puutteita. Tiedot puuttuivat osittain tai kokonaan vaarantaen eläimen tunnistamisen ja jäljitettävyyden.

4.3.2 Eläinluettelo

Valvotaan mikäli tilalla on eläinluettelonpitovelvoite.

1 = Eläimestä oli kirjattuna pitopaikkakohtaiseen eläinluetteloon kaikki vaaditut tiedot, ja ne vastasivat sekä rekisterin tietoja, että todettua tilannetta:

- EU-tunnus (vanha EU-tunnus)
- Luokka (eläinlaji)
- Rotu
- Sukupuoli
- Käyttö
- Syntymäaika
- Emän EU-tunnus
- Tulopäivä (ostopäivä), jos eläin on ostettu tai tuotu
- Edellisen omistajan tila-, asiakas- tai eläinvälittäjä-tunnus, jos eläin on ostettu
- Poistopäivä, jos eläin on poistettu tilalta (myyty, kuollut tai teurastettu tilalla tms.)
- Seuraavan omistajan tila-, asiakas- tai eläinvälittäjä-tunnus, jos eläin on myyty.

2 = Lieviä puutteita. Eläinluettelossa oli kyseisen eläimen tiedoissa puutteellisuus tai virhe, mutta ei merkittävää haittaa eläimen tunnistamiselle, eikä eläimen jäljitettävyyks ole vaarantunut.

3 = Vakavia puutteita. Eläimen tiedot puuttuivat eläinluettelosta osittain tai kokonaan vaarantaen eläimen tunnistettavuuden ja jäljitettävyyden.

4.3.3 Merkitseminen

Jaotellaan pöytäkirjalla kolmeen luokkaan:
säädösten mukaista – lieviä puutteita – vakavia puutteita.

1 = Kunnossa, myös näissä tapauksissa:

- eläimen molemmat korvat voitiin todeta niin pahasti vahingoittuneiksi, ettei niihin oltu voitu kiinnittää korvamerkkejä, mutta tilalla oli korvausmerkit asianomaista eläintä varten.
- eläimellä toinen korva voitiin todeta niin pahasti vahingoittuneeksi, ettei siihen oltu voitu enää kiinnittää korvamerkkiä, mutta eläimellä oli asianmukainen korvamerkki toisessa korvassa ja tilalla oli asianomainen korvausmerkki.
- eläimen, jolle ennen valvonnasta ilmoittamista oli tilattu korvausmerkki mutta merkki ei ollut vielä tullut tilalle.
- merkitön eläin, jolle ikänsä puolesta ei vielä tarvinnut olla merkkejä korvissa (alle 6kk / 182,5 päivän ikäinen, ja syntymäpitopaikassaan).

2 = Lieviä puutteita. Esimerkiksi:

- puutteellisesti merkitty eläin, korvausmerkkiä ei tilattu ennen valvonnasta ilmoittamista.
- eläimeltä puuttuu molemmat korvamerkkit, mutta merkit tilattu ennen valvonnasta ilmoittamista ja eivät vielä saapuneet tilalle.
- puutteellisesti merkitty eläin, korvausmerkki tilalla, ei kiinnitetty:
  - a) eläimelle ei pystytä kohtuudella kiinnittämään tilalla olevaa puuttuvaa merkkiä, esim. vaikeakulkuiset laitumet
  - b) muut kuin edellä mainitut ”a) kohdassa” lampaat ja vuohet: tällaisia eläimiä voidaan todeta valvonnassa statuksella ”2, lieviä puutteita” korkeintaan 10 % siitä eläinmäärästä jonka tulisi valvontahetkellä olla korvamerkitty, mutta kuitenkin aina vähintään yksi (1) kappale. Tämän enimmäiskappalemäärän laskennassa noudatetaan normaaleja pyöristyssääntöjä (esim. 2,35 →2; 3,5 →4; 5,7 →6). Edellä mainitun enimmäisrajan ylittäville, vastaavasti puutteellisesti merkityille eläimille todetaan valvonnassa merkinnän osalta status ”3, vakavia puutteita”.

3 = Vakavia puutteita. Esimerkiksi:

- merkitsemättömälle eläimelle ei oltu tilattu korvausmerkkejä.
- merkitsemättömän eläimen korvamerkkit/korvausmerkit olivat tilalla, mutta kiinnittämättä.
- korvamerkkit oli kiinnitetty eläimen korvaan jollakin alkuperäisen kiinnityksen korvaavalla menetelmällä (esim. rikkoutuneen merkin uudelleenkiinnitys on kielletty).
- 9.7.2005 tai sen jälkeen syntyneellä eläimellä korvassa vanhan korvamerkkijärjestelmän mukainen merkki.

4.3.4 Läsäolo pitopaikassa/ tilalla

Jos eläintä ei löydy, sen poistaminen kyseisestä pitopaikasta tai koko tilalta todetaan. Tilanne on kunnossa (1), vaikka eläintä ei olisikaan enää pitopaikassa/tilalla, jos ilmoitusaikaa pöytäkirjan tulostamishetkellä on ollut vielä jäljellä (7 pv). Huomattava, että eläinluetteloon tapahtuma on merkittävä kolmen päivän kuluessa.

Jos eläimen olinpaikkaa ei voida varmuudella selvittää, eikä ilmoitusaikaa enää ole jäljellä, on kyseessä aina vakava puute (status 3). Niissä tapauksissa, kun eläimen olinpaikkaa ei voida varmuudella selvittää, on syytä kiinnittää huomiota myös eläimen rekisteri – ja eläinluettelotietoihin.

4.4 Status

Status-sarakkeeseen merkitään yhteenveto tarkastuksessa todetusta lammas- tai vuohieläimen merkitsemis- ja rekisteröintitilanteesta.

Eläimen status on sama kuin suurin "OK" -sarakkeessa olevista koodeista:

- 1 = Eläin oli merkitty ja rekisteröity määräysten mukaisesti.
- 2 = Eläimen merkitsemisessä ja/tai rekisteröinnissä oli lieviä puutteita.
- 3 = Eläimen merkitsemisessä ja/tai rekisteröinnissä oli vakavia puutteita.

4.5 Otoksessa

Otoksessa -sarakeeseen merkitään rasti niiden eläinten kohdalle, jotka valvottu mahdollisesti otoksena pitopaikan kokonaiseläinmäärästä. Otoksen ulkopuolelle jääneiden eläinten osalta jätetään valvontatiedot tyhjäksi.

4.6 Hallintopäätös eläimen/ eläinten väliaikaisesta siirtokiellosta

Mikäli valvonnassa havaitaan laiminlyöntejä eläinten merkintä- ja/ tai rekisteröintisäädösten noudattamisessa (määritelty status 3 = vakavia puutteita) pitopaikassa tarkastuksen suorittanut valvontaviranomainen voi määrätä joko yksittäisille eläimille tai kyseisen pitopaikan kaikille saman eläinlajin eläimille väliaikaisen siirtokiellon asian selvittämisen tai epäkohdan poistamisen ajaksi. Väliaikainen siirtokielto on voimassa, kunnes aluehallintovirasto antaa asiassa lopullisen ratkaisun (Laki eläintunnistusjärjestelmästä, 32§).

Väliaikainen siirtokielto on turvaamistoimenpide, jolla estetään sellaisen eläimen, jonka tunnistettavuudesta ja/ tai jäljitettävyydestä ei voida varmistua, pääsy elintarvikeketjuun tai aiheuttamaan riskiä eläintautien leviämisestä.

Hallintopäätös annetaan valvontakäynnillä Ruokaviraston laatimaa päätöspohjaa käyttäen [Pikantista](#) > eläimet > merkintä ja rekisteröinti > ohjeet ja oppaat. Hallintopäätös laaditaan kahtena kappaleena, joista toinen jää valvonnan suorittaneelle viranomaiselle ja toinen valvontakohteen edustajalle. Suositeltavaa on käyttää itsejäljentävää paperia. Mikäli tarkastusta on suorittamassa useampi kuin yksi tarkastaja, kuitenkin vain yksi tekee hallintopäätöksen; lisätietojen antajina voidaan mainita myös muut tarkastusta tekemässä olleet kyseisen viranomaisen virkamiehet.

Mikäli vakavia puutteita on havaittu vähintään 20 prosentilla pitopaikan eläimistä, siirtokielto koskee koko pitopaikkaa eli kyseisen pitopaikan kaikkia saman eläinlajin eläimiä. Siirtokieltopäätöksen tarpeellisuudessa otetaan huomioon mahdolliset valvontakäynnin aikana tehdyt korjaavat toimenpiteet; mikäli havaittu vakavaksi luokiteltu (status 3) epäkohta voidaan jo valvontakäynnillä todeta korjatuksi, asia tulee kuntoon saatetuksi eikä väliaikaisen siirtokiellon määräämiselle ole enää perusteita.

Valvonnasta ilmoittamisen jälkeen tai valvontakäynnillä tehtyjä, vakaviksi luokiteltavien puutteiden korjaavia toimenpiteitä ei kuitenkaan voida huomioida valvonnan havaintotuloksissa (statuksissa). Korjaavilla toimenpiteillä voidaan ainoastaan välttää eläinten määrääminen siirtokieltoon. Valvontakäynnin aikana tehdyt korjaavat toimenpiteet kirjataan pöytäkirjalle lisätiedoiksi. Korjaavien toimenpiteiden tekeminen on aina eläintenpitäjän vastuulla.

Eläintenpitäjää tai hänen edustajaansa tulee kuulla päätöksen teon yhteydessä. Tieto siitä, että eläintenpitäjälle on annettu mahdollisuus tulla kuulluksi asiassa, rastitetaan hallintopäätöslomakkeelle. Päätökseen kirjataan kuulemistapa sekä mahdollisen annetun selityksen keskeinen sisältö. Jos eläintenpitäjä ei ole halunnut tulla kuulluksi tai ei ole antanut selitystä, tieto tästä on kirjattava päätöksen ko. kohtaan.

Päätöksessä määritellään, koskeeko väliaikainen siirtokielto yksittäisiä eläimiä vai kaikkia kyseisen pitopaikan saman eläinlajin eläimiä. Yksittäiset eläimet tulee listata joko

päätösloMAKEella, tai erillisellä liitteellä, johon viitataan päätöksessä. Eläinlistausliitteen mallipohja löytyy [Pikantista](#) > eläimet > merkintä ja rekisteröinti > ohjeet ja oppaat. Eläinlistausliitteenä voidaan käyttää myös muita saatavilla olevia eläinlistauksia, johon havaitut puutteet merkitään selkeästi. Tarkastajalle tulee jäädä kopio listauksesta, vähintään valokuvana. Mikäli laiminlyönnit koskevat vähintään 20 prosenttia pitopaikan eläimistä, väliaikainen siirtokielto koskee kaikkia kyseisen eläinlajin eläimiä kyseisessä pitopaikassa.

Päätös perustellaan sekä rastittamalla asiaan kuuluvat eläintunnistusjärjestelmälain lainkohdat että lyhyesti sanallisesti.

Päätökseen tulee aina liittää valitusosoitus; päätökseen voi hakea muutosta valittamalla toimivaltaiseen hallinto-oikeuteen. Jokainen ELY-keskus vastaa itse omien valitusosoitustensa asianmukaisuudesta.

Päätös luovutetaan ensisijaisesti heti asiakirjan päiväyspäivänä eläintenpitäjälle. Päätös voidaan luovuttaa eläintenpitäjälle myös muutoin todisteellisesti:

- tarkastuksessa läsnä olleelle eläintenpitäjän edustajalle (esim. puolisolle tai tilanhoitajalle)
- postitse saantitodistusta vastaan
- haastetiedoksiäntona

Päätöksen vastaanottaneelle henkilölle varataan mahdollisuus vahvistaa allekirjoituksellaan saaneensa päätöksen tiedoksi. Tällä voidaan osoittaa, kenelle päätös on tarkastuksen yhteydessä annettu.

Päätös väliaikaisesta siirtokiellosta (hallintopäätös) tulee voimaan kuulemisen jälkeen virkamiehen allekirjoitettua päätöksen. Huom! vasta tämän jälkeen tehdään tallennus Eliteen (tallennuslaji: selvityspyyntö).

Päätöskopio toimitetaan viipymättä tiedoksi aluehallintovirastoon, esimerkiksi skannattuna tai riittävän selkeällä valokuvalla.

Päätöksen lisäksi eläintenpitäjälle annetaan selvityspyyntö, josta on kerrottu tarkemmin kappaleessa 4.7.

4.7 Selvityspyyntö

Eläintenpitäjälle tulee antaa selvityspyyntö aina kun tehdään hallintopäätös yksittäisiä eläimiä tai koko pitopaikkaa koskevasta väliaikaisesta siirtokiellosta. SelvityspyyntöloMAKE löytyy [Pikantista](#) > eläimet > merkintä ja rekisteröinti > ohjeet ja oppaat.

Selvityspyynnössä eläintenpitäjälle annetaan mahdollisuus antaa selvityksensä niistä seikoista jotka ovat johtaneet todettuihin epäkohtiin sekä raportoida mihin toimenpiteisiin hän on ryhtynyt epäkohtien korjaamiseksi. Mahdollinen selvitys tulee toimittaa määräajassa aluehallintovirastoon selvityspyynnössä mainittuun osoitteeseen. Selvitys tulee antaa kirjallisesti, joko postitse tai sähköpostitse.

Eläinten pitäjälle on asetettava selvityksen antamista varten asian laatuun nähden (havaittujen epäkohtien vaatimien korjaavien toimenpiteiden määrä ja laajuus) riittävä määräaika, joka on pääsääntöisesti noin 14 vuorokautta. Tilalle jäävään selvityspyyntöön on kirjattava selvityksen toimitusosoite, joka on aluehallintoviraston sen läänineläinlääkäriin toimipisteen osoite, jonka toimialueella tarkastuksen tehnyt ELY- keskus sijaitsee. Selvityspyyntö tulee jättää hallintopäätöksen yhteydessä tai sen jälkeen. Ennenaikaisesti jätettynä se on puutteellinen.

Eläintenpitäjä voi vastata selvityspyyntöön vapaamuotoisesti sekä toimittamalla mahdollisia todisteita korjaavista toimenpiteistä aluehallintoviraston läänineläinlääkärille esimerkiksi valokuvina. Näin voidaan toimia esimerkiksi tilanteissa, joissa havaitut puutteet ovat koskeneet vähäisen eläinmäärän korvamerkintöjä. Kuvien hyväksyminen edellyttää, että ne ovat laadultaan riittävän tarkkoja ja että niiden perusteella voidaan muutoinkin riittävällä varmuudella todeta epäkohdan korjaaminen ja sen ajankohta.

Läänineläinlääkäri ottaa eläintenpitäjän selvityksen epäkohtien korjaamisesta huomioon valvonnan johtopäätöstä tehdessään ja määrittelee sen perusteella, onko tarpeen määrätä valvontakäynnin yhteydessä väliaikaiseksi määrätyt eläinten siirtokiellot pysyviksi vai voidaan selvityksen perusteella varmistua siitä, että havaitut puutteet on korjattu ja siirtokiellot voidaan purkaa.

5 Valvonnan estäminen

Substanssivalvonta:

Eläinten merkinnän ja rekisteröinnin säädösten noudattamisen perustarkastukset (substanssivalvonta) tulee aina suorittaa tilakäyntinä, vaikka eläintenpitäjä olisi kieltänyt eläintukitarkastuksen. Tällaisissa tilanteissa tilakäynnin suorittamiseksi on syytä harkita, onko tarvetta pyytää poliisilta virka apua (Eläintunnistuslaki 238/2010 §30).

Täydentävien ehtojen valvonta:

Komission valvonta-asetuksen 809/2014 artiklan 25 mukaan paikalla tehtävistä tarkastuksista voidaan ilmoittaa ennalta edellyttäen, ettei tarkastuksen tarkoitusta vaaranneta. Sellaisissa tapauksista, joissa ennalta ilmoittaminen tehdään, mutta viljelijä kertoo puhelimesta, että tilalle ei saa tulla tekemään täydentävien ehtojen tarkastusta, on viljelijälle kerrottava, että tarkastuksen estämisen seurauksena tullaan kunnassa tekemään päätös viljelijän tukihakemusten¹⁾ hylkäämisestä (1306/2013 artikla 59.7 ja 1559/2001 16 § 2 mom.).

Läänineläinlääkäri kuulee täydentävien ehtojen osalta. Viljelijälle ei jätetä tilalla käytäessä kuulemiskirjettä, vaan kuulemisen suorittaa vasta kunta tehdessään päätöstä tukihakemuksen hylkäämisestä.

1) Tuet, joiden hakemuksia hylkääminen koskee: EU:n kokonaan rahoittamat suorat tuet (perustuki, viherryttämistuki, peltokasvipalkkio, nuoren viljelijän tuki, nautapalkkio, lypsylehmäpalkkio, lammas ja vuohipalkkio), EU:n osarahoittamat tuet (ympäristökorvaus, luonnonmukaisen tuotannon korvaus, luonnonhaittakorvaus ja eläinten hyvinvointikorvaus) sekä kansalliset tuet.

6 Läänineläinlääkärin toimenpiteet

Läänineläinlääkärin on tehtävä jokaisen tarkastuksen perusteella eläin- ja tilakohtaiset päätelmät (johtopäätökset) rekisteröinnin ja merkitsemisen valvonnasta. Valvonnan johtopäätökset kirjataan ID- valvontasovellusta käyttäen tietokantaan. Läänineläinlääkärin on toimitettava tilalle johtopäätös valvonnan tuloksesta.

Jos valvonnan tulokseen ei liity rajoittavia määräyksiä yksittäisille eläimille, pitopaikalle tai koko karjalle, riittää ilmoitukseksi raportti/tuloste läänineläinlääkärin johtopäätökset - sivusta.

Jos valvonnan tulokseen liittyy rajoittavien määräysten antaminen yksittäisille eläimille tai pitopaikalle tai koko katraalle, voidaan tämä raportti liittää hallintopäätökseen, jolla siirtokielto asetetaan.

6.1 Tulos

Läänineläinlääkäri merkitsee tähän kohtaan eläinakohtaisen ID- valvontatuloksen:

1 = Kunnossa, ei huomautuksia

- Lammas- ja vuohieläimet, joiden status on 1 tai 2.

3 = Vakavia puutteita

- Lammas- ja vuohieläimet, joiden status on 3.

Mikäli valvonnassa havaittu puute on korjattu valvonnan aikana tai eläintenpitäjän selvityksestä käy ilmi, että puute on asianmukaisesti korjattu, voi eläimen tulos olla 1 vaikka eläimen status on ollut perustarkastuksessa 3.

6.2 Läänineläinlääkäriin päätelmät (johtopäätökset) ID-valvonnasta

ID-sovellus tuottaa tähän kohtaan automaattisesti 'LEL:n tulos' –statusen perusteella pitopaikkakohtaisen valvontatuloksen:

1 = Kunnossa, ei huomautuksia

- Kaikkien pitopaikan lammas- ja vuohieläinten tulos on 1.

3= Enintään 20 prosentilla pitopaikan lammas- ja vuohieläimistä on merkitsemisessä ja/tai rekisteröinnissä vakavia puutteita, eläinten tulos siis 3.

4= Yli 20 prosentilla pitopaikan lammas- ja vuohieläimistä on vakavia puutteita merkinnässä ja rekisteröinnissä, jolloin rajoittavat määräykset annetaan pitopaikalle/ koko tilalle.

Lisätietoja – kohtaan tulee aina antaa lisätietoja kun valvonnan johtopäätös on 3 tai 4.

6.3 Läänineläinlääkäriin jatkotoimenpiteet

Jos ELY- keskuksen tarkastaja ei ole jättänyt väliaikaista siirtokieltoa koskevan hallintopäätöksen yhteydessä eläintenpitäjälle myös selvityspyyntöä, on läänineläinlääkäriin toimitettava selvityspyyntö eläintenpitäjälle saatuaan hallintopäätöksen tiedokseen. Selvityspyyntö tulee jättää hallintopäätöksen yhteydessä tai sen jälkeen. Ennenaikaisesti jätettynä se on puutteellinen.

Läänineläinlääkärillä on muutoinkin mahdollisuus pyytää tarvittaessa haluamia lisäselvityksiä asioiden selvittämiseksi.

Jos valvontakäynnillä on hallintopäätöksellä asetettu yksittäisiä eläimiä tai koko pitopaikkaa koskeva väliaikainen siirtokielto, tekee läänineläinlääkäri selvityksen saatuaan asiasta ratkaisun. Läänineläinlääkäri tekee ratkaisun siitä, koskeeko asetettava siirtokielto ainoastaan eläinten siirtämistä pois pitopaikasta vai myös eläinten vastaanottamista pitopaikkaan. Hallintopäätös väliaikaisen siirtokiellon purkamisesta tai pysyvän siirtokiellon asettamisesta toimitetaan eläintenpitäjälle ja tallennetaan Elite-sovellukseen. (Huom. Elitessä väliaikainen siirtokielto nimellä 'Selvityspyyntö')

Läänineläinlääkäri muuttaa yksittäiselle eläimelle asetetun väliaikaisen siirtokiellon pysyväksi, jos "LEL:n tulos" on 3 ja läänineläinlääkäriin päätelmä pitopaikkakohtaisesta valvonnan tuloksesta on 3 eikä eläintenpitäjän selvityspyyntöön antama selvitys ole tyydyttävä, korjaavia toimenpiteitä ei ole tehty tai selvitystä ei ole annettu.

Läänineläinlääkäri muuttaa koko pitopaikkaa koskevan väliaikaisen siirtokiellon pysyväksi, jos

lääneläinlääkäriin päätelmät pitopaikkakohtaisesta valvonnan tuloksesta on 4, eikä eläinten pitäjän selvityspyyntöön antama selvitys ole tyydyttävä, korjaavia toimenpiteitä ei ole tehty tai selvitystä ei ole annettu.

Lääneläinlääkäriin on kuitattava (annettava loppupäivämäärä) eläimiin kohdistuvat selvityspyynnot Elitessä sen jälkeen, kun selvityspyynnössä mainittujen eläinten tilanne on kunnossa tai eläimiin kohdistetaan rajoittavat määräykset.

Tarkemmin hallinnollisista pakkokeinoista ja seuraamuksista säädetään eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain (238/2010) viidennessä luvussa.

6.3.1 Jälkitarkastus

Jos tarkastuksessa on lammis- ja vuohieläinten merkitsemis- tai rekisteröintitilanteesta todettu virheitä tai puutteita, voi lääneläinlääkäri tarvittaessa määrätä (vrt. kohdat 4.6. Hallintopäätös eläimen/ eläinten väliaikaisesta siirtokiellosta ja 4.7 Selvityspyyntö), että ELY-keskuksen on tehtävä vähintään varsinaisessa tarkastuksessa puutteelliseksi todettuja eläimiä koskeva jälkitarkastus pääsääntöisesti viimeistään kuukauden kuluessa varsinaisesta tarkastuskäynnistä. Poikkeuksena voidaan kuitenkin pitää tilanteita, joissa eläin on ollut varmuudella tunnistettavissa yhdelläkin korvamerkillä, tällöin ei jälkitarkastusta tarvitse määrätä. Mikäli lääneläinlääkäriin valvonnan johtopäätös yhdenkin eläimen kohdalla on status 3 = vakavia puutteita, ID-sovellus ohjaa aina määräämään jälkitarkastuksen. Jälkitarkastus tulee suorittaa pääsääntöisesti viimeistään kuukauden kuluessa varsinaisesta tarkastuskäynnistä.

Jälkitarkastus voidaan tietyissä tapauksissa tehdä myös rekisteristä varmentamalla, jos puute tai virhe on rekisteritiedoissa. Muussa tapauksessa tarkastus suoritetaan paikan päällä.

Jälkitarkastusta varten tulostetaan erillinen **jälkitarkastuspöytäkirja**. Pöytäkirjalle tulostuvat sovelluksesta vain perustarkastuksen 3-tason eläimet. Jälkitarkastuspöytäkirjaa ei pidä tulostaa ennen kuin perustallennus on valmis. Koska sovelluksessa ei ole aluehallintoviraston ja ELY-keskuksen välillä automaattista ilmoitusmenettelyä määrätyistä jälkitarkastuksista, aluehallintoviraston olisi muutoin hyvä varmistaa ELY-keskukseen (sähköpostiviesti, puhelin), mitkä pöytäkirjat olisivat valmiina edelleen käsittelyyn (→ esim. pöytäkirjannumeroluettelo).

7. Täydentävien ehtojen johtopäätökset

Lampaiden ja vuohien merkinnän ja rekisteröinnin täydentävien ehtojen valvonnan johtopäätösten antamisesta vastaa lääneläinlääkäri oman alueensa ELY-keskusten suorittamien valvontojen osalta. Johtopäätösten perustana on ELY-keskuksen tarkastajan täydentävien ehtojen havaintopöytäkirja tilalla tehdystä tarkastuksesta.

7.1 Valvontatiedot, täydentävät ehdot

Täydentävien ehtojen noudattamisessa tarkastellaan pöytäkirjalla kunkin eläimen saamia arvioita tarkastuskohdista "lammis- ja vuohirekisteri", "eläinluettelo" "Eläimen läsnäolo" ja "Merkitseminen". Lisäksi huomioidaan mahdolliset rekisteriin tehtyjen tapahtumailmoitusten viiveet.

Lääneläinlääkäri voi tehdä heti ID-valvonnan johtopäätösten teon jälkeen täydentävien ehtojen tarkastelun käsittelyssä olevalle valvonnan kohteelle. Mahdollisen jälkitarkastuksen tuloksia ei tarvitse odottaa, koska ne eivät vaikuta täydentävien ehtojen noudattamisen tulokseen. Jos tilalle on jätetty selvityspyyntö (kts. ohjeen kohdat 4.6 ja 4.7), selvityspyyntöön annettu, asiaa koskeva selvitys voidaan ottaa huomioon kokonaisarviota

tehtäessä. On kuitenkin huomioitava, että selvityksessä raportoituja korjaavia toimia ei voida huomioida täydentävien ehtojen seuraamusarvioinnissa lieventävinä seikkoina. Tietojen tallentaminen on mahdollista vain, jos valvontakohteen perustarkastuksen johtopäätökset on tallennettu.

Kun tiedot on tallennettu sovellukseen, ELY- keskuksen koordinaattori yhdistää tämän johtopäätöksen saman tilan muihin täydentävien ehtojen valvontatietoihin lopullisen sanktioprosentin määrittämiseksi. Koordinaattorilla on lisäksi vielä tässä vaiheessa mahdollisuus muuttaa ehdotettua sanktioprosenttia.

7.2 Säädösten noudattaminen –arvio

Sovellus ottaa huomioon kaikki perustarkastuksessa jaetut 1-, 2- ja 3-arvot. ID-valvonnassa annettuja lieviä puutteita ('status 2 → tulos 1') ei siis oteta huomioon 'kunnossa olevina', mutta jos 2-arvoja on jaettu kaikkiaan korkeintaan 20 %, sanktiota ei anneta. Prosenttimäärä lasketaan kaikista jaetuista arvoista, ei eläintä kohti. Toisin sanoen: 10 eläimen pitopaikassa, kun kukin eläin saa neljä numeroa (joista korkein eli huonoin arvo jää yksilön tulokseksi → status), tämä raja ylittyy, kun kaikkiaan tarkastuskohteessa on annettu enemmän kuin 8 kakkosta; $20\% = 100 \cdot 8 / (10 \cdot 4)$. ID-valvontasovellus suorittaa laskennan automaattisesti täydentävät ehdot välilehdellä.

Kolmosten osalta on syytä ottaa huomioon, että jos yksittäinen eläin ei ole valvontahetkellä pitopaikassa ja sen ilmoittaminen on laiminlyöty, sovellus johtaa tästä laiminlyönnin kolmeen säädöksen osioon (rekisteri, eläinluettelo, ilmoittaminen), mikä puolestaan voi harhauttaa laiminlyönnin suuruutta arvioitaessa.

Ilmoitusviiveiden huomioiminen seuraamusten arvioinnissa

Täydentävien ehtojen seuraamusta arvioitaessa on huomioitava myös tilan ilmoitusviiveet. Ilmoitusviiveitä tarkastellaan kalenterivuoden alusta havaintopöytäkirjan tulostamishetkeen.

Ilmoitusviiveet tapahtumailmoituksittain löytyvät ID-sovelluksesta 'Rekisteröityminen –välilehden' alta omana välilehtenään 'Ilmoitusviiveet'. Vastaavat tiedot ilmoitusviiveistä löytyvät myös havaintopöytäkirjan sekä johtopäätöspöytäkirjojen lopusta.

Ilmoitusviiveiden vaikutusta täydentävien ehtojen seuraamusta arvioitaessa tarkastellaan arvioimalla havaitun rikkeen vakavuutta, laajuutta ja kestoja. Täydentävien ehtojen noudattamisen arvioinnissa ilmoitusviiveiden tilanteen voidaan todeta olevan kunnossa myös niissä tapauksissa, joissa viiveitä on havaittavissa, mutta viiveiden laajuus, vakavuus ja kesto arvioidaan vähäisiksi ja viiveiden voidaan todeta aiheutuneen inhimillisistä erehdyksistä. Ilmoitukset on lisäksi pitänyt tehdä ennen valvonnasta ilmoittamista eli valvonnasta ilmoittamisen jälkeen mahdollisesti myöhässä tehtyihin ilmoituksiin inhimillistä erehdystä ei voida soveltaa.

Mikäli tilalla on valvontahetkellä ollut havaittavissa vakavia puutteita eläintenpidossa (eläinsuojelu) tai tilanpidossa (ympäristönsuojelu), inhimillisen erehdyksen huomioon ottaminen ei ole mahdollista. Tilanpitoon liittyvillä vakavilla puutteilla tarkoitetaan tässä sellaisia puutteita, jotka ovat valvontakäynnillä havaittavissa, ja joiden osalta katsotaan tarpeelliseksi laajentaa valvontaa tai ilmoittaa havaituista puutteista toiselle, asianomaiselle viranomaiselle. Tarkastaja on ottanut kantaa tilalla tehtävään tilanteen kokonaisarviointiin rastittamalla pöytäkirjan sivulla 2 kohdassa 'Ilmoittaminen' 'kyllä' tai 'ei' valvontakäynnin havaintojen perusteella ilmoitusviiveiden arvioinnissa mahdollista soveltaa inhimillistä erehdystä? Vastausvaihtoehdot ovat: 'kyllä, tilakäynnillä ei havaittu vakavia puutteita eläintenpidossa tai tilanpidossa' ja 'ei, tilakäynnillä havaittiin vakavia puutteita eläintenpidossa ja/ tai tilanpidossa'. Vastaava tieto on tallennettu ID-sovellukseen;

'rekisteröityminen' –välilehti → 'kaikkien ilmoitusten keskiarvot'.

Tarkastaja on kirjannut tilakäynnillä tiedot viiveiden taustalla olleista mahdollisista inhimillisistä syistä pöytäkirjalle (kohta 'Lisätietoja ilmoittamisesta' tai 'Lisätietoja valvonnan havainnoista') mikäli eläintenpitäjä tällaisia seikkoja on esille tuonut. Tässä tarkoitettuja inhimillisiä syitä voivat olla esimerkiksi kriittiset sesonkiloontoiset kasvinviljely- ja kotieläintalouden työt (muun muassa kylvöaika, sadonkorjuuajat, karitointiaika), eläinten hoidosta tai rekisteri-ilmoitusten teosta vastaavan henkilön lyhytaikainen työkyvyttömyys tai perheenjäsenen sairastuminen, yllättävät tekniset häiriöt ja viat tai tilalla tapahtunut onnettomuus; esim. tulipalo, vesivahinko tai muu vastaava. Jos ilmoitusviiveiden inhimillisiä syitä ei ole pöytäkirjalle kirjattu, inhimillistä erehdystä ei voida seuraamusarvioinnissa soveltaa vaikka ilmoitusviiveet muuten arvioitaisiinkin hyvin vähäisiksi. Mikäli ilmoitusviiveitä on vain yksi (1) kappale, se voidaan kuitenkin aina tulkita inhimillisen erehdyksen piiriin kuuluvaksi. Mikäli inhimillistä erehdystä seuraamusarvioinnissa sovelletaan, sovelluksen kohtaan "ilmoitusviiveiden arvio" tallennetaan laajuudeksi, vakavuudeksi ja kestoksi kuhunkin kohtaan '- ' ja rastitetaan lisäksi kohta 'sovellettu inhimillistä erehdystä'. Lopputulos ilmoitusviiveiden arvioinnin osalta on siis tällöin "kunnossa". Merkitsemisen ja rekisteröinnin täydentävien ehtojen valvonnan lisätietoihin on hyvä kirjata eläintenpitäjälle tiedoksi, että havaittujen ilmoitusviiveiden seuraamusarvioinnissa on sovellettu inhimillistä erehdystä. Ilmoitusviiveissä inhimillistä erehdystä voidaan soveltaa tilalla aina, kun sen kriteerit täyttyvät, myös peräkkäisinä vuosina.

Taulukko 2. Ilmoitusviiveiden arviointi; laajuus, vakavuus ja kesto.
(ilmoitus = yhden eläimen yksi tapahtuma)

Laajuus (rajoittuvatko laiminlyönnin vaikutukset kyseiseen maatilaan vai vaikuttavatko ne laajemmalle alueelle)	vakavuus (laiminlyönnin merkittävyys suhteessa noudatettavan ehdon tavoitteisiin)	Kesto (aika, jonka laiminlyönnin aiheuttamat vaikutukset kestävät ja mahdollisuudet saada vaikutus loppumaan kohtuullisin keinoin)	Seuraamus
vähäinen laiminlyönti joka johtunut inhimillisistä erehdyksistä *), valvontahetkellä tilalla ei ole ollut havaittavissa vakavia puutteita eläinten pidossa tai tilanpidossa, laiminlyönti ei aiheuta välitöntä vaaraa kansanterveydelle tai eläinten terveydelle	vain yksi (1) myöhästynyt ilmoitus	ei viivepäivien enimmäismäärää	Inhimillinen erehdys (= kunnossa)
	myöhästyneitä ilmoituksia 2-7 kpl ja enintään 7 % kaikista tehdyistä ilmoituksista	kaikki yksittäiset ilmoitusviiveet enintään 7 päivää, ilmoitukset tullut tehdä ennen valvonnasta ilmoittamista	
vähäinen laiminlyönti, joka ei aiheuta välitöntä vaaraa kansanterveydelle tai eläinten terveydelle, viiveitä esim. vain yhdessä tapahtumassa tai myöhästyneiden ilmoitusten määrä vähäinen tilan eläinmäärään nähden	myöhästyneitä ilmoituksia enintään 10 % kaikista tehdyistä ilmoituksista	viiveet pääsääntöisesti lyhyitä	varhainen varoitus (0)
tavanomaista vähäisempi laiminlyönti; viiveitä esim. muutamissa erillisissä tapahtumissa (tapahtumalaji ja tapahtumapäivä ratkaisevat), ei merkittävää vaikutusta eläinten jäljitettävyyteen	myöhästyneitä ilmoituksia yli 10 % mutta alle 20 % kaikista tehdyistä ilmoituksista	viiveet pääsääntöisesti melko lyhyitä	1 %
tavanomainen laiminlyönti; viiveitä voi olla useissa eri tapahtumissa (tapahtumalaji ja tapahtumapäivä ratkaisevat), jonkin verran vaikutusta eläinten jäljitettävyyteen	myöhästyneitä ilmoituksia vähintään 20 % mutta alle 40 % kaikista tehdyistä ilmoituksista	viiveiden pituuksissa voi olla jonkin verran ilmoituskohtaista vaihtelua	3 %
vakava laiminlyönti, jolla laajaa vaikutusta; viiveitä merkittävässä määrässä ilmoituksista ja/ tai viiveet koskevat useita eri tapahtumia (tapahtumalaji ja tapahtumapäivä ratkaisevat)	myöhästyneitä ilmoituksia vähintään 40 % kaikista tehdyistä ilmoituksista	ilmoitusviiveissä voi olla huomattavan pitkiä viiveitä	5 %

*) Esimerkiksi kriittiset sesonkiloontoiset kasvinviljely- ja kotieläintalouden työt (muun muassa kylvöaika, sadonkorjuuajat, karitsointi aika), eläinten hoidosta tai rekisteri-ilmoitusten teosta vastaavan henkilön lyhytaikainen työkyvyttömyys tai perheenjäsenen sairastuminen, yllättävät tekniset häiriöt ja viat tai tilalla tapahtunut onnettomuus; esim. tulipalo, vesivahinko tai muu vastaava. Mikäli havaittu vain yksi (1) myöhästynyt ilmoitus, se voidaan aina tulkita inhimilliseksi erehdykseksi.

- seuraamusehdotuksen ollessa 3 % tai 5 %: jos viiveet pääsääntöisesti enintään 7 päivän pituisia eikä tilalla havaittu muita puutteita → seuraamusehdotusta voidaan alentaa, esim. 3 % → 1 % (kts. kohta 5.3.)
- seuraamusehdotuksen ollessa varhainen varoitus, 1 % tai 3 %: jos viiveet huomattavan pitkiä (esim. yli 30 päivän pituisia) → seuraamusehdotusta voidaan korottaa (kts. kohta 5.3.)

Ilmoitusviiveiden mahdollista seuraamusta arvioitaessa tulee huomioida tilan muiden valvontakohteiden mahdolliset seuraamusehdotukset täydentävien ehtojen taulukkoon. Ilmoitusviiveet eivät siis ole osana ID-valvontasovelluksen automaattista seuraamuslaskentaa. Ilmoitusviiveistä aiheutuva seuraamusehdotus, eli ilmoitus-viiveiden arvioinnin vakavuus/ laajuus/ kesto –kenttien suurin numeerinen arvo, merkitään myös samana arvona valvonnan kokonaisarvion 'vakavuus'- kenttään. Mikäli valvonnassa ei ole havaittu muita täydentävien ehtojen seuraamuksia aiheuttavia puutteita vaan ainoastaan ilmoitusviiveitä, jotka johtavat vähintään varhaiseen varoitukseen, kokonaisarvion vakavuus, laajuus ja kesto -arviot muodostuvat ilmoitusviiveiden arviosta.

Esim. täydentävien ehtojen laskenta ehdottaa ID- sovelluksen kenttiin 'laajuus' 1, 'vakavuus' 1, 'kesto' 1, mutta tilan kalenterivuoden alusta lukien tehtyjen rekisteri-ilmoitusten viiveiden arviointi johtaa 3 % seuraamukseen, joka tallennetaan lisäksi valvonnan kokonaisarvion 'vakavuus –kenttään'.

Mikäli kuitenkin muiden valvonnan osa-alueiden 'vakavuus' –arviointi on suurempi kuin ilmoitusviiveiden kokonaisarvio, ei viiveiden erillisarviota tällöin siirretä kokonaisarvion 'vakavuus' –kenttään, mutta ilmoitusviiveet otetaan kuitenkin huomioon kokonaisarvion määrittelyssä.

Täydentävien ehtojen kokonaisarvioksi ehdotetaan suurinta kaikista muiden valvontaosa-alueiden arvoista (ID- sovelluksessa kentät 'laajuus', 'vakavuus' ja kesto') ja ilmoitusviiveiden mahdollisesti aiheuttamasta seuraamuksesta.

Lisätietoihin on lisäksi aina kirjattava, mikäli täydentävien ehtojen seuraamusehdotus (kokonaisarvio) on aiheutunut tilan ilmoitusviiveistä.

7.3 Täydentävien ehtojen laiminlyönti

Valitsemalla sovelluksesta kohdan 'Laiminlyönti' avautuu mahdollisuus arvioida laiminlyönnin merkittävyyttä eli laajuutta, vakavuutta, jatkuvuutta, tahallisuutta ja toistuvuutta. Sovellus ehdottaa kuhunkin kohtaan arvoja sanktioprosenteiksi ja niiden perusteella myös kokonaisarviota. Läänineläinlääkäri voi asianmukaisesti perustelluissa tilanteissa muuttaa tätä ehdotusta yhden seuraamusluokan verran suuntaan tai toiseen (esim. 1 ← 3 → 5). Sovellus ehdottaa kokonaisarvioksi joko 0 %, 1 %, 3 % tai 5 %. Pääsääntöinen seuraamusprosentti on 3 %.

Laiminlyöntitapauksissa johtopäätöspöytäkirjalle tulostuu sovelluksesta arvot laajuudelle, vakavuudelle ja kestolle. Tahallisuuden osalta tulostuu Kyllä / Ei. Myös toistuvuuden suhteen tulostuu pöytäkirjalle Kyllä / Ei, ja lisäksi toistuvuusarvo- kenttään tulostuu arvo, joka kertaantuu kolmella (kpl. 7.3.4. Toistuvuus). Korkein laajuudelle, vakavuudelle ja kestolle annettu prosentti on se prosentti, jota läänineläinlääkäriin tulee ehdottaa ID –sovelluksen kokonaissanktioprosentti –kentässä valvonnan kokonaissanktioksi, ellei valvonnassa havaittu tahallisia tai toistuvia laiminlyöntejä. Johtopäätöspöytäkirjassa tämä prosentti tulostuu kohtaan kokonaissanktio -%, joka on tehdystä valvonnasta aiheutuva ehdotus seuraamusprosentiksi ehdonalalle "Kansanterveys sekä eläinten ja kasvien terveys".

Koko "Kansanterveys sekä eläinten ja kasvien terveys" -ehdonalan prosenttia ei voida merkitä mihinkään, koska tilalla voidaan tehdä muitakin ehdonalan valvontoja (kasvinsuojeluaineiden valvonta, tuotantoeläimiltä kielletyt aineet, eläinlääkkeiden/kasvinsuojeluaineiden jäämävalvonta, maidon/munantuotantotilojen hygienia, siipikarjatiloiden salmonellavalvonta, eläintautien ilmoittamisvelvollisuuden noudattaminen,

sisämarkkinakaupan ja tuonnin valvonta, rehuvalvonta), jotka vaikuttavat koko ehdonalan prosenttiin.

Lopullinen seuraamusprosentti selviää vasta, kun tilan kaikki täydentävien ehtojen valvonnat on saatu suoritettua. Laskusäännöistä on kerrottu kuulemiskirjeen liitteessä.

Lisätietokenttään tulee aina antaa lisäksi selitys seuraamusprosentin muodostumisesta, ja etenkin sovelluksen ehdottaman prosentin muuttamisen perusteista.

7.3.1 Kuuleminen

Sellaiselle viljelijälle, jolle läänineläinlääkäri ehdottaa sanktioprocenttia, pitänyt antaa mahdollisuus tulla kuulluksi asiassa. [Pikantista](#) (kohdasta maataloustuet/ täydentävät ehdot/lomakkeet/ viljelijän kuuleminen täydentävien ehtojen valvonnoissa havaituista laiminlyönneistä) löytyy eri tilanteisiin soveltuvia kuulemiskirjeen pohjia. Kuulemisen yhteydessä viljelijälle toimitetaan myös kuulemiskirjeen liite, jossa on selvitys siitä, miten sanktioprocentti lasketaan silloin kun tilaa koskee useampi kuin yksi täydentävien ehtojen valvonta. Kuulemiskirje ja sen liite toimitetaan tilalle samalla kun viljelijälle toimitetaan johtopäätöspöytäkirja. Kuulemiskirjeeseen annetaan kahden viikon määräaika.

ELY- keskuksen koordinaattori kuulee lisäksi viljelijää niissä tapauksissa, kun kyseessä on tahallinen laiminlyönti tai kun koordinaattori aikoo korottaa ehdotettua sanktioprocenttia. Kuulemiselle tulee varata aikaa vähintään kaksi viikkoa, määräaika voi myös tarvittaessa lisätä. Kuulemiskirjeeseen annettu selvitys osoitetaan valvojalle. Viljelijän selvityksen tekemättä jättäminen ei estä asian käsittelyä. Kuulemiskirjeen liitteessä on lisää tietoa laiminlyöntien kirjaamisesta.

7.3.2 Täydentävien ehtojen seuraamusten tallentaminen sovellukseen

Kun tilalle perustarkastuksen havaintojen perusteella tulee täydentävien ehtojen seuraamus, valitaan täydentävät ehdot- välilehdeltä tallennustilanteeksi 'Kesken' (oletuksena) ja painetaan alla olevaa 'Tallenna'- painiketta. Kuulemiskirjeen selvityksen saapumisen jälkeen voidaan näin tarvittaessa muuttaa ehdotettuja prosentteja. Tämän jälkeen valitaan tallennustilanteeksi 'Valmis' ja painetaan jälleen 'Tallenna'- painiketta, jolloin tallennetut tiedot muuttuvat tukisovelluksen osalta luettaviksi ja käytettävissä oleviksi. Jos valvonnan osalta ei seuraamuksia tule, tai viljelijän kuulemiskirjeeseen antama selvitys ei aiheuta muutoksia, valitaan tällöin myös tallennustilanteeksi 'Valmis' ja tallennetaan.

7.3.3 Varhaisvaroitusjärjestelmän mukainen vähäinen laiminlyönti

Eläintenpitäjälle voidaan antaa ilmoitus varhaisvaroitusjärjestelmän mukaisesta täydentävien ehtojen vähäisestä laiminlyönnistä (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1306/2013, art. 99). Vähäisestä laiminlyönnistä ei aiheudu eläintenpitäjälle seuraamusta, jos laiminlyönti korjataan annetussa määräajassa. Eläinten merkinnän ja rekisteröinnin täydentävien ehtojen valvonnassa vähäisen laiminlyönnin korjaamiselle annetaan kahden viikon määräaika. Määräaika tallennetaan ID-sovellukseen kohtaan "korjaamisveloitteen määräaika". Jos myöhemmässä, kolmen kalenterivuoden aikana tehtävässä tarkastuksessa havaitaan, että laiminlyöntiä ei ole korjattu, tulee laiminlyönnistä vähintään 1 % seuraamus alkuperäiseen havaintovuoteen ja toistuvan laiminlyönnin seuraamus sille vuodelle, jolloin havainto todettiin (vähintään 3 x 1 %).

Varhainen varoitus voidaan antaa uudelleen samasta laiminlyönnistä, jos varhaisvaroitusta ei ole annettu edellisen kolmen kalenterivuoden aikana.

Esimerkki: Tilalle on annettu varhaisvaroitus vähäisestä laiminlyönnistä. Seuraavassa tarkastuksessa on todettu, että vähäinen laiminlyönti on korjattu annetussa määräajassa. Sama vähäinen laiminlyönti havaitaan kuitenkin uudelleen kolmen kalenterivuoden aikana ensimmäisestä havainnosta. Tällöin ei voi antaa varhaisvaroitusta, vaan annetaan 1 %:n seuraamus.

Varhaisvaroitusjärjestelmää ei voida soveltaa laiminlyönteihin, joista aiheutuu välitön vaara kansanterveydelle tai eläinten terveydelle. Eläinten merkinnän ja rekisteröinnin osalta ilmoitus vähäisestä laiminlyönnistä voidaan antaa niissä tapauksissa, kun ID- valvontasovelluksen laskenta ehdottaa seuraamukseksi nollaa (0), tai kun läänineläinlääkäri päätyy alentamaan ehdotettua seuraamusta nollan arvoiseksi. Valvontasovellukseen varhaisvaroituksen mukaisesta vähäisen laiminlyönnin ilmoituksesta jätetään kokonaisarviokenttään merkinnäksi nolla.

ID –valvontasovelluksen täydentävien ehtojen välilehdellä on varhaisvaroituksen toistuvuuteen liittyen 'takautuvuus –kenttä'. Niissä tapauksissa, kun varhaiseen varoitukseen liittyvää toistuvuutta ilmenee, tallennetaan rasti kyseiseen kenttään. Vastaava tieto tulee näkyviin myös johtopäätöspöytäkirjan täydentävien ehtojen seuraamus sivulle. Kyseinen tieto ei siirry automaattisesti ELY – keskuksen täydentävien ehtojenkoordinaattorin tietoon, joten tieto varhaisvaroituksen takautuvasta laiminlyönnistä tulee saattaa myös ELY –keskuksen tietoon.

Ilmoituksen eläintenpitäjälle lähettää Aluehallintoviraston läänineläinlääkäri oman alueensa ELY- keskuksen valvontojen osalta. Eläintenpitäjälle lähetettävä vähäisen laiminlyönnin arviointilomake löytyy [Pikantista](#) > Maataloustuet > Täydentävät ehdot > Lomakkeet.

7.3.4 Toistuvuus

Jos kolmen kalenterivuoden aikana tuottaja laiminlyö enemmän kuin yhden kerran eläintensä rekisteröinti- ja merkintäsäädösten noudattamista, valvonnassa annettu sanktioprosentti korottuu. Kerroin on 3 (3% → 9%). Toistuvuuskertoimen käyttöönoton edellytys on, että aiemmasta laiminlyönnistä on annettu eläintenpitäjälle selvitys ja hänelle on annettu tilaisuus korjata tilanne. Jos toistuvien laiminlyöntien kohdalla saavutetaan 15 % seuraamus, on tuottajalle ilmoitettava, että jos sama säännösten noudattamatta jättäminen vielä havaitaan, katsotaan viljelijän toimineen tahallisesti. Tällöin seuraamusprosentti voi nousta jopa 100 %:iin. Huomautuskirjeen lähettää ELY- keskuksen koordinaattori.

Ensimmäisen toistuvuuden yhteydessä laiminlyönti on arvioitava aina kyseisen valvontavuoden säädösten ja valvontaohjeiden mukaisesti aiemmin todetusta samasta laiminlyönnistä riippumattomana, omana itsenäisenä laiminlyöntinään. Arvio tallennetaan sovelluksen 'toistuvuus' –kenttään.

Tallennettaessa toistuvuutta ID –valvontasovellukseen laitetaan täydentävät ehdot – välilehden 'kokonaisarvio –kenttään' arvoksi (valikosta) viiva. Vastaavasti niissä laiminlyönti tapauksissa, kun tilalla ei ole havaittu toistuvuutta tallennetaan 'toistuvuus –kenttään' arvoksi (valikosta) viiva.

Ensimmäinen toistuvuus

Ensimmäisestä toistuvuudesta on kyse silloin, kun samalla tilalla havaitaan sama rike toistamiseen kolmen kalenterivuoden ajanjakson aikana. Toistuvuuden aiheuttaman väärinkäytöksen on siis oltava täysin sama kuin tilalla aiemmissa valvonnoissa ilmennyt väärinkäytös. Toistuvuutta ei siis aiheuta esim. tilanne, jossa samalle tilalle edellisellä vuonna tehdyssä valvonnassa seuraamuksia on aiheuttanut puutteet eläinluettelossa, ja seuraavana vuonna samalla tilalla tehdyssä valvonnassa seuraamuksia on tullut korvamerkkien puutteiden johdosta.

Kun laiminlyönti toistuu ensimmäisen kerran, se arvioidaan omana itsenäisenä laiminlyöntinään tämän ohjeen mukaisesti ja kokonaisarvioksi muodostuu tämä seuraamus kolminkertaisena. ID- valvontasovellukseen merkitään ensimmäisen toistuvuuden ollessa kyseessä täydentävät ehdot - välilehden 'toistuvuus -kenttään' väärinkäytöksen aiheuttama seuraamusprosentti valvontavuoden säädösten ja valvontaohjeiden mukaisesti arvoituna. Kyseistä prosenttilukua ei siis kerrota itse, vaan prosenttiluku kertaantuu kolmella järjestelmän toimesta.

Jos tilalle on aiempina vuosina tehty useampia eläinten merkinnän ja rekisteröinnin valvontoja on syytä käydä tarkistamassa, onko mahdollinen seuraamus todella toistuva. Edellisen kahden vuoden valvonta-ajot, joilla kyseisellä tilalla on ollut laiminlyöntejä, näkyvät saman välilehden alareunassa. Jos tila on aiempina vuosina saanut seuraamuksia valvonnoista näkyvät nämä seuraamusprosentit edellä mainittujen edellisten valvonta-ajojen vieressä. Tällöin on siis syytä käydä tarkistamassa, onko kyseessä toistuvuus, eli onko samalla tilalla ollut edeltävien kahden vuoden aikana täysin vastaava väärinkäytös, josta tilalle on aiheutunut seuraamus.

Toinen toistuvuus

Toinen toistuvuus on kyseessä silloin, kun samalla tilalla havaitaan kolmannen kerran täysin sama väärinkäytös, josta tilalle aiheutuu seuraamus. Kyseessä on toinen toistuvuus silloinkin, vaikka ensimmäisestä tilalle aiheutuneesta toistuvuudesta on kulunut aikaa jo kaksi vuotta. Ts. toistuvuus -käsite ”nollaantuu” vasta, kun samalla tilalla ei kahteen peräkkäiseen vuoteen ole havaittu täysin samaa väärinkäytöstä.

Toisen toistuvuuden ollessa kyseessä käytetään edellisen toistuvuuden arvon kertojana lukua kolme. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että esim. edellä mainitussa tapauksessa ensimmäisen toistuvuuden jälkeen seuraamusprosentti 3 kerrotaan jälleen kolmella, jolloin saadaan siis toiseksi toistuvuudeksi $3 \times 3 = 9\%$.

ID- valvontasovelluksen ’toistuvuus’ -kenttään siirretään siis toisen toistuvuuden ollessa kyseessä se luku, jonka tila on saanut ensimmäisestä toistuvuudesta. Lukua ei siis kerrota itse, vaan luku kertaantuu kolmella automaattisesti siirtämisen jälkeen (kertaantuminen tapahtuu sovellusten välillä, ei näy ID- sovelluksessa). Toisen toistuvuuden yhteydessä siirrettävä luku voi siis käytännössä olla joko 3 tai 9. Jos tilalle on jo ensimmäisen toistuvuuden yhteydessä annettu 15 % seuraamus ($5\% \times 3$), tulkitaan tilanne toisen toistuvuuden yhteydessä tahalliseksi. Tällöin sovelluksessa valitaan ’Tahallisuus –kenttään’ Kyllä ja valitaan ’Kokonais –arvio’ kentästä seuraamukseksi vähintään 15 %. ’Toistuvuus –kenttään’ tallennetaan tällöin viiva. Kyseinen siirrettävä luku löytyy edelleen saman välilehden alareunasta, josta löytyvät kahden edellisen vuoden laiminlyönnin saaneet tapaukset, sekä niistä tilalle aiheutunut seuraamusprosentti.

Tietääkseen, onko kyseessä mahdollisesti jo toinen toistuvuus, on jälleen tarvittaessa selvitettävä tarkemmin tilalle aiempien kahden vuoden aikana tehtyjen valvontojen havainnot. Tämä siis siinä tapauksessa, että huomataan tilan jo aiemmin saaneen seuraamuksia edellisen vuoden ID- valvonnoissa.

Kolmas toistuvuus

Kolmas toistuvuus on kyseessä silloin, kun samalla tilalla havaitaan neljännen kerran täysin sama väärinkäytös, josta tilalle aiheutuu seuraamus. Myös kolmannen toistuvuuden yhteydessä kyseinen siirrettävä luku löytyy sovelluksesta saman välilehden alareunasta, kuten todettu edellä ensimmäisen ja toisen toistuvuuden yhteydessä. Edelleenkin kyseistä ’toistuvuus-kenttään’ siirrettävää lukua ei kerrota itse, vaan siirrettävä luku kertaantuu kolmella automaattisesti siirron jälkeen. Kolmannen toistuvuuden yhteydessä kyseinen siirrettävä luku voi käytännössä olla vain 9, muussa tapauksessa tulkitaan laiminlyönti tahalliseksi, kun 15 % seuraamusraja on saavutettu. Tällöin tallennus menee kuten edellä toisen toistuvuuden yhteydessä ohjeistettu.

Jos väärinkäytös on ensimmäisenä valvontavuotena katsottu tahalliseksi, on tällöin toistuvuuden ollessa kyseessä seuraamusprosentti automaattisesti 100. Koordinaattorin on kuitenkin mahdollista alentaa tätä prosenttia.

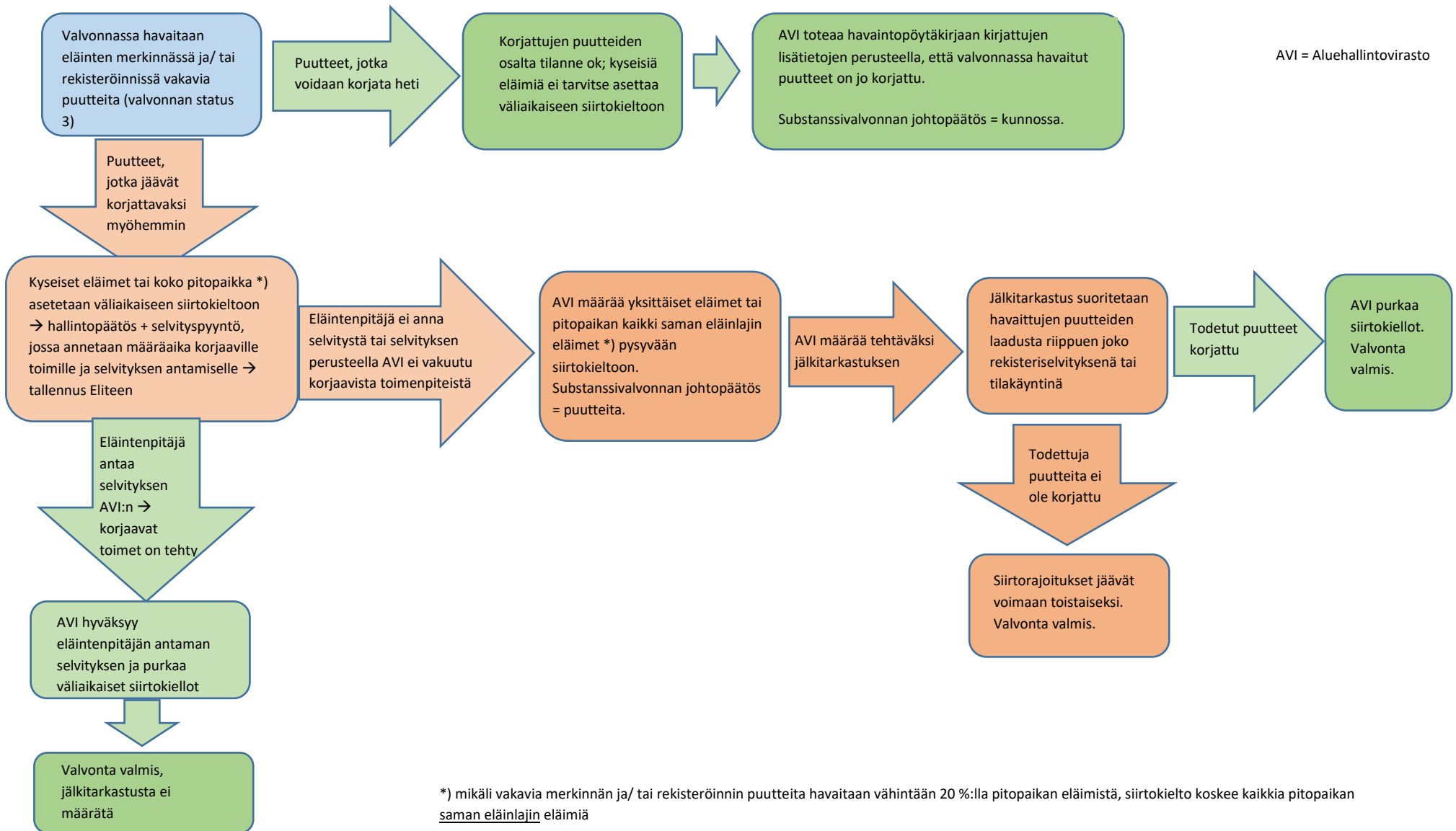

7.4 Johtopäätöspöytäkirjan kopion toimittaminen AVI:sta ELY-keskuksen koordinaattorille

Pöytäkirjan kopio (myös skannattu versio käy) on toimitettava ELY –keskuksen koordinaattorille kuukauden kuluessa sen valmistumisesta. Jos valvonnassa ei ole havaittu laiminlyöntejä, riittää, että tallennukset ID -sovellukseen tehdään kuukauden kuluessa pöytäkirjan valmistumisesta. Näissä tapauksissa pöytäkirjojen kopioita ei siis lähetetä ELY –keskuksiin.

Substanssivalvonnan kulku, kun tilalla todetaan eläinten merkinnässä ja/ tai rekisteröinnissä vakavia puutteita

AVI = Aluehallintovirasto

*) mikäli vakavia merkinnän ja/ tai rekisteröinnin puutteita havaitaan vähintään 20 %:lla pitopaikan eläimistä, siirtokielto koskee kaikkia pitopaikan saman eläinlajin eläimiä